

СРИВОВЕТЕ ПО СВЕТА УВЕЛИЧИХА ОБОРОТА НА СОФИЙСКАТА БОРСА

Очаквам да има интерес от чужди инвеститори към държавните дялове на трите ЕРП-та.

17.08.2011г.

Иван Такев

Изпълнителен директор на БФБ-София АД

В. „ПАРИ“

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ БИЛЯНА ВАЧЕВА

- Г-н Такев, как ще коментирате последните събития на международните пазари - срива на американските борси? До каква степен паниката и страхът са завладели борсите?

- Миналата седмица беше доста волатилна както в Европа, така и в САЩ. В Америка имаше два или три много резки спада, последвани от един също толкова рязък ръст на борсите. Повишената волатилност е сигнал, че има несигурност както в Европа, така и в Америка. Ситуацията в САЩ вече като че ли се стабилизира, като дори се наблюдават известни нотки на оптимизъм.

- А на какво се дължат тези оптимистични нотки?

- Американското правителство успя да вдигне тавана на дълга и така да предпази пенсионната система от срив, но пък S&P им намали рейтинга, което в комбинация с по-слабия ръст на щатската икономика от очакванията е сигнал, че положението не е толкова добро. От друга страна обаче, последната борсова сесия в САЩ от понеделник сигнализираше за известен оптимизъм, който не беше подкрепен от факти, а по-скоро от очаквания.

Според мен проблемите на САЩ като цяло са преодолими. В момента основните им трудности идват от голяма задлъжнялост. Това, от една страна, от друга обаче, техните дългове са в долари, а те контролират паричното предлагане чрез "печатането на пари" от Федералния резерв. Този модел - наливането на ликвидност и печатането на пари, в дългосрочен период обаче не е добър. В краткосрочен той решава проблемите, но "печатането на пари", както всички знаем, не е нещо позитивно и в бъдеще това най-вероятно може да предизвика инфлация.

- Това усети ли се на БФБ?

- Българската фондова борса се повлия от случващото се на международните пазари, но не от гледна точка на паниката. По-скоро се наблюдаваше засилена инвеститорска активност, особено на фона на летните месеци, когато търговията замира. От март досега търговията на БФБ беше слаба, докато в резултат на срива на борсите по света миналата седмица обемите на БФБ се учетвориха. Всички участници бяха доста активни. И докато досега капиталовият ни пазар е бил критикуван, че не реагира на случващото се по световните борси, този път се случи точно обратното - имаше силна корелация. Когато индексите в Европа и респективно САЩ падаха, и у нас пазарът беше надолу. И обратно. Другото, което прави впечатление, е, че у нас индексите не падаха чак толкова много, колкото на другите борси и съответно не отчетоха чак такива ръстове по-късно. У нас Sofix за един ден падна с около 2.7%, докато в САЩ S&P 500 падаше с близо 6.66%, което е огромна промяна.

- В момента какъв е оборотът на БФБ, т.е. средно колко е бил той преди и след срива на борсите? Каква е капитализацията на публичните компании и какви са финансовите резултати на БФБ за полугодieto?

- Непосредствено преди спада от последните седмици среднодневният оборот на регулирания пазар беше около 500 хил. лв., докато от началото на годината той е средно около 2 млн. на ден, макар тази стойност да се влияе силно от големи, но единични сделки. В момента пазарната капитализация на компаниите, листвани на БФБ, е 12 млрд. лв. и като цяло тя е стабилна от началото на годината. До март тази година ръстът на индексите беше около 22% и бяхме един от най-добре представящите се пазари в ЦИЕ. Докато за първата половина на годината борсовите индикатори са се повишили с едва 5% в сравнение със същия период на 2010 г., което е резултат именно от последвалите спадове.

За първата половина на годината БФБ отново е на загуба, но тя е по-малка в сравнение със същия период на миналата година. Приходите на борсата изключително много зависят от активността и търговията. Така че, когато има активност на БФБ, каквато наблюдавахме през последната седмица, тогава и приходите ни се увеличават. Надяваме се листването на държавните дялове на трите ЕРП-та, което се очаква да стане до края на тази година, сериозно да раздвижи търговията и да повиши ликвидността.

- Очаквате ли чужд интерес към тези дялове?

- Да, очаквам да има интерес от чужди инвеститори. И трите дяла са големи и ако те бъдат листнати горе-долу по едно и също време, от местния пазар ще е трудно да бъдат набрани средства, тъй като повечето българи предпочитат да държат парите си по депозити, вместо да инвестират в капиталови и дългови инструменти, търгувани на регулиран пазар.

- САЩ загубиха AAA рейтинга си, в Европа политиките като че ли не успяха да успокоят инвеститорите. Как вие тълкувате тези събития?

- Европа има сериозен проблем със задлъжнялостта, особено с тази на Италия, Португалия и Испания. Те изпитват същите проблеми като тези в Гърция. От една

страна, тези държави се опитват да намалят разходите си, за да компенсират нарасналата си задлъжнялост, от друга, видяхме, че ЕЦБ е предприела сериозни мерки, за да подкрепи тези икономики - изкупувайки облигации на тези проблеми страни. Стана ясно, че тя е изкупила облигации на страни от еврозоната за 22 млрд. EUR. Това е сигнал, че те ще играят активна роля в подпомагането на затруднените страни.

- Чака ли ни ново забавяне на глобалната икономика? Някои инвеститори отново заговориха за второ дъно или т. нар. W крива.

- Това се говори още от началото на кризата. Дали ще се случи в Европа, много зависи именно от решаването на дълговите проблеми. Ако правителствата предприемат съществено орязване на разходи, това неминуемо ще забави растежа в Европа. Ако обаче бъдат намалени бюджетни разходи, които са били излишни, както се видя, че има такива в Гърция, това няма да се отрази на подема на европейската икономика.

- Какво да очакваме оттук насетне? Всъщност централните банкери ли трябва да спасяват сега положението?

- Централните банки следва да положат усилия да отговорят на нуждата от ликвидност поне временно. Заговори се за издаването на европейски облигации. Против този ход обаче е Германия, тъй като на практика тя е тази, която в най-голяма степен плаща за спасяването на затруднените страни. Без обща европейска фискална дисциплина обаче ще излезе, че тази цена на практика е платена напразно от германските данъкоплатци. Възможно е да има забавяне на растежа в САЩ и Европа - от една страна, заради намаления рейтинг на САЩ, а от друга, заради дълговите проблеми в Европа.

- Споделя те ли тезата на някои икономисти, че е трябвало Гърция да се остави да фалира?

- По-важно е какво следва, след като Гърция бъде оставена да фалира. Очевидно до това не се стигна. Сега всичко зависи дали гръцкото правителство ще успее да проведе набелязаните бюджетни мерки и реформи. Дългът на Гърция в момента е 340 млрд. EUR при население от 11 млн. Това прави огромна сума за връщане - всеки грък трябва да върне по 30 хил. EUR, а като процент от трудоспособното население тази сума става почти двойно по-голяма. Очевидно, за да си реши проблема Гърция, ще мине много време.

- Какви са прогнозите ви за Sofix за тази година? А за икономиката ни?

- Ние не правим прогнози, като оператор нашата работа е да организираме пазара и да срещаме търсенето и предлагането и не искаме да влияем на инвеститорите по някакъв начин. Оптимистично сме настроени за тази година, но какъв ще е ръстът на индексите, не бихме искали да прогнозираме.

По отношение на икономиката засега няма нещо, което може генерално да промени заложената прогноза на кабинета от 3.6% ръст на БВП за тази година, освен, разбира се, при неблагоприятно развитие на кризата навън, което пряко да повлияе на икономиката на страната.

